

תמיכות ישירות לחקלאים עבור תועלות ושירותים סביבתיים בארץ ובעולם

שי גלעד
14.05.2025

קצת עלי למה אני פה?

מה למדתי?

- Bs.c Environmental Science – Soil & Water
- Ms.c Strategic leadership towards sustainability

במה אני עוסק – ניהול אגני משלב – מים, טבע וחקלאות

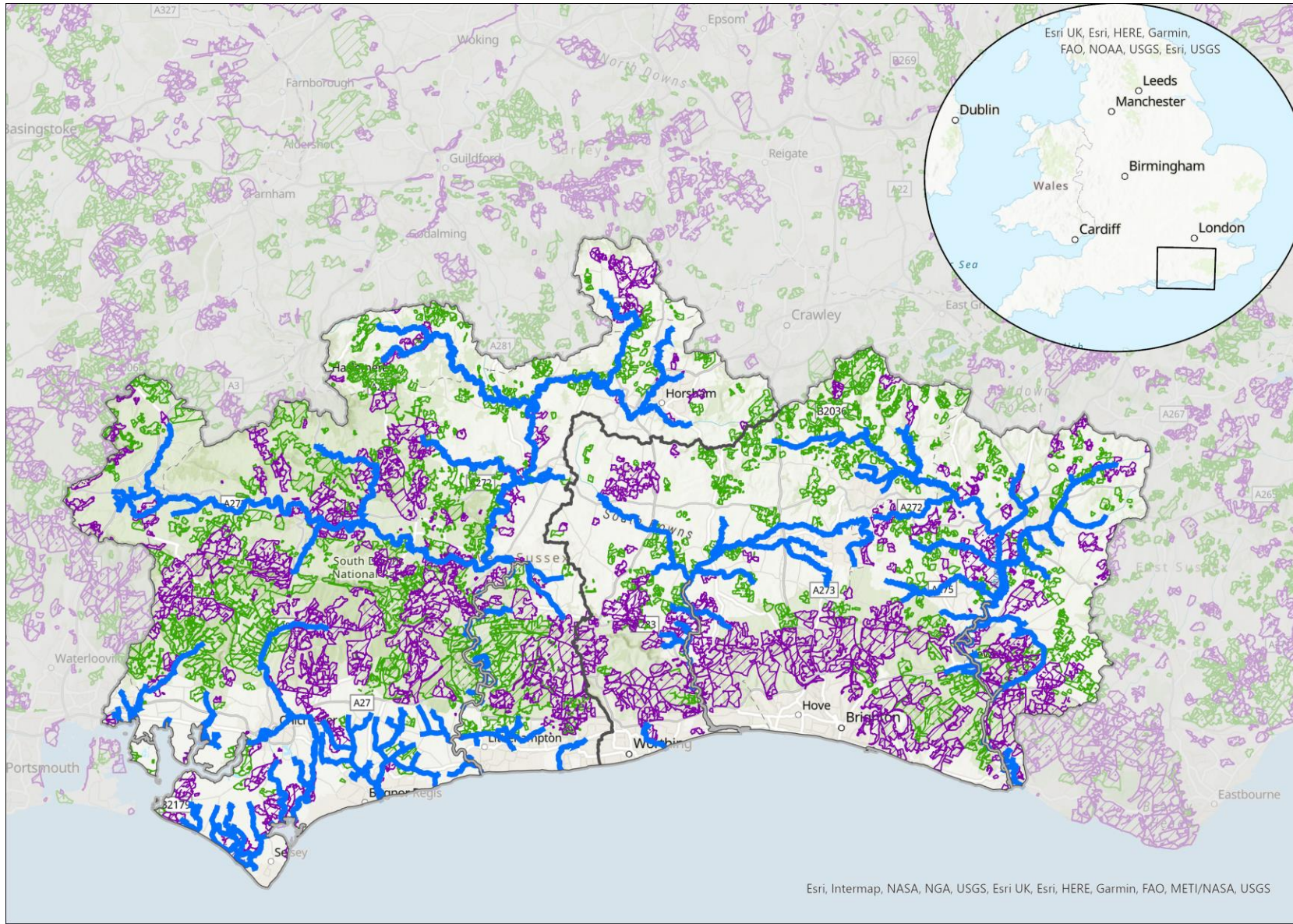
- **Catchment Sensitive Farming** ניהול אגני עם הקהילה החקלאית
- מלווה פרויקטי הדגמה באגמא – מרכז לאגני היקוות נגר ונחלים
- יועץ חקלאות וסביבה לפרויקט השיקום של נחל ציפורי

אני חושב שחקלאים הם האנשים החשובים ביותר בחברה האנושית והם אחראים על מה שאני הכי אוהב – אוכל, מים וטבע.

ניהול אגני משלב עם הקהילה החקלאית

**Arun and
Western
Streams**
1490 ק"מ"ר
500 ק"מ נחלים
ראשיים

Adur & Ouse
1070 קמ"ר
307 ק"מ
נחלים ראשיים

עבודה עם הקהילה החקלאית כחלק ממדיניות סדורה

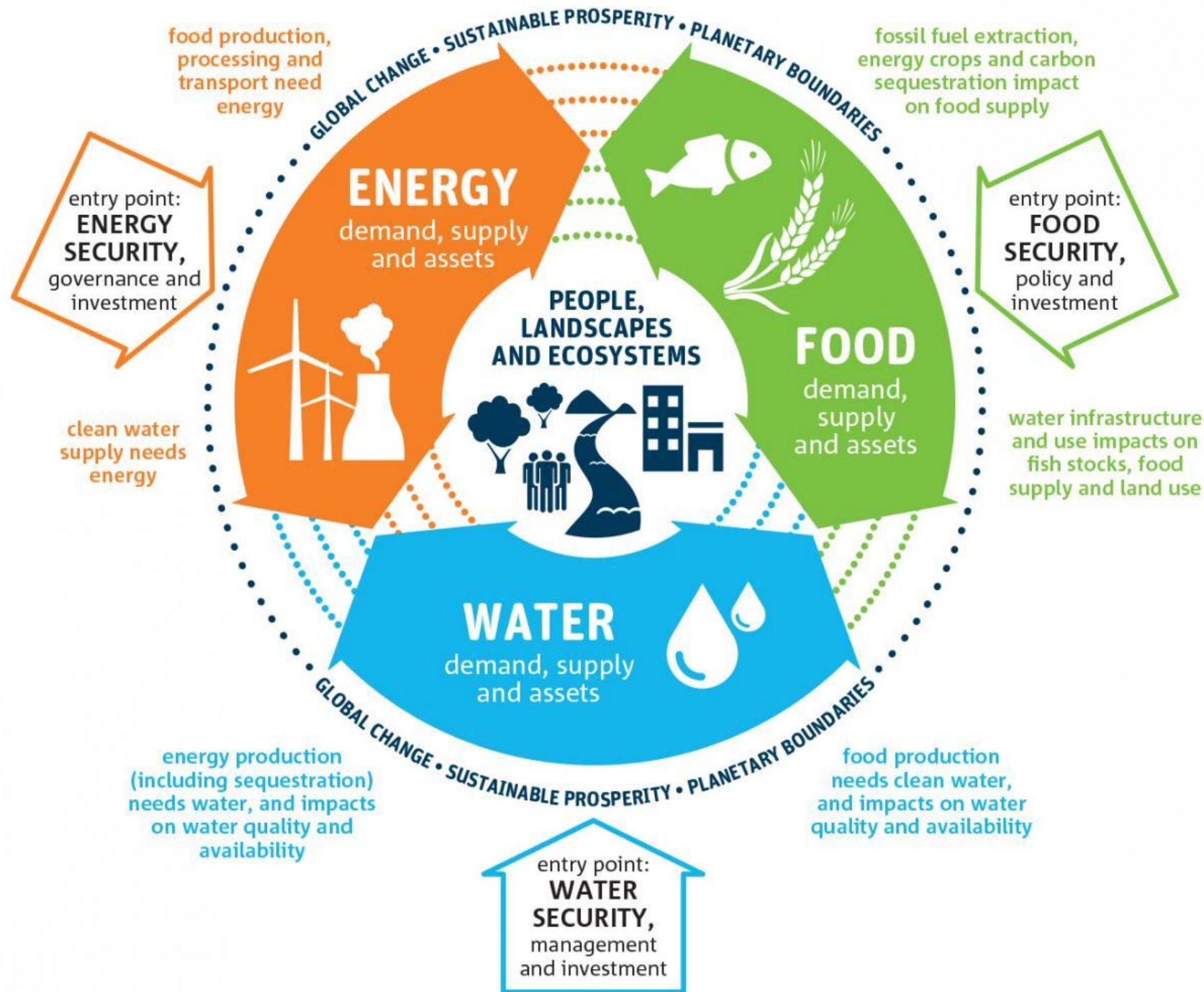

- פרויקט שיתוף פעולה בין-משרדי
- ליישום דירקטיבות אירופאיות
- "הדירקטיבה האירופאית למים"
- "דירקטיבה למניעת הצפות"
- "הדירקטיבה תקרת הפליטות הלאומית".

- ייעוץ לעסקים חקלאיים ותמיכות כלכליות בכדי לעודד פעולה וולונטרית.
- ידע ותמיכה כלכלית מביא להשקעה של הסקטור

- צמצום הסיכון לזיהום סביבתי.
- מיקסום התועלות הסביבתיות.

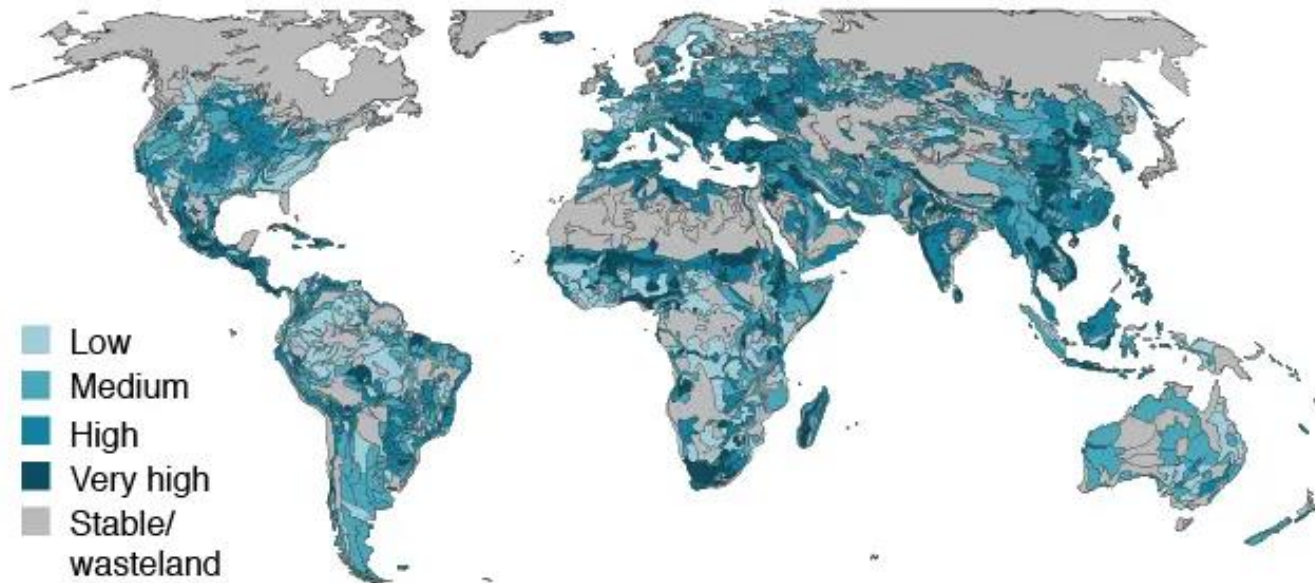

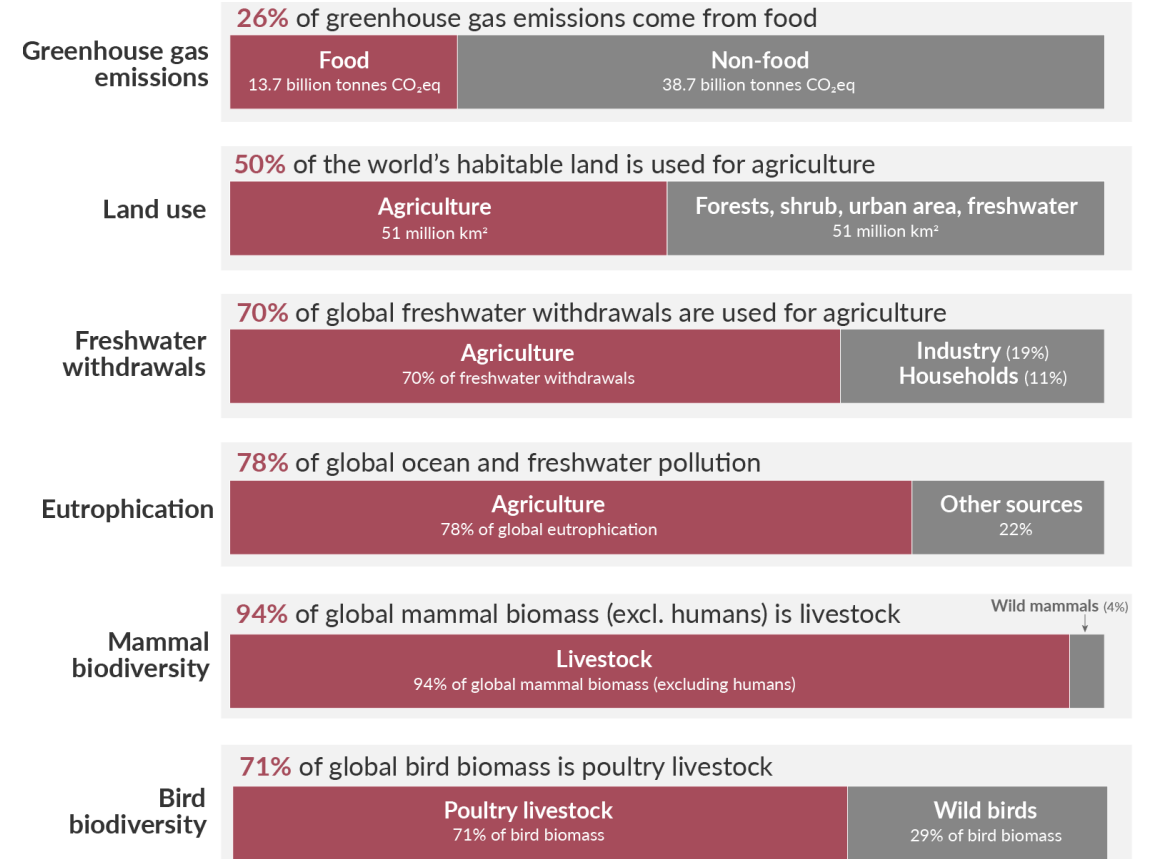
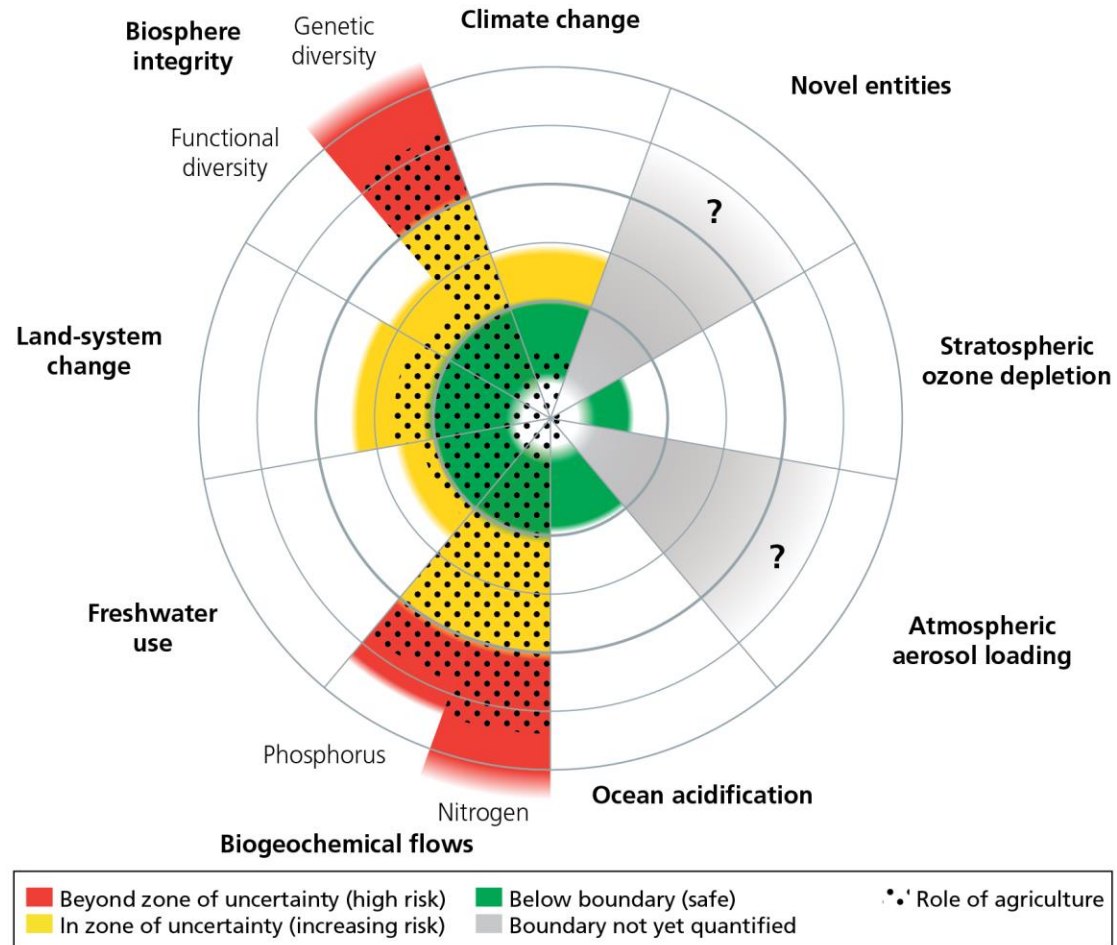
למה חקלאות
וסביבה?

Areas worst affected by soil erosion

- בישראל מאבדים קרקע חקלאית בקצב של 4-7 מ"מ בשנה
- **75 billion tonnes** of soil are eroded every year
- financial loss of **US\$ 400 billion** per year. (FAO)

Food and agriculture are key to achieving the entire set of SDGs

To be sustainable, agriculture must meet the needs of present and future generations, while ensuring profitability, environmental health, and social and economic equity.

צריך גם להאכיל 10 מיליארד בני אדם

Policy-driven investments

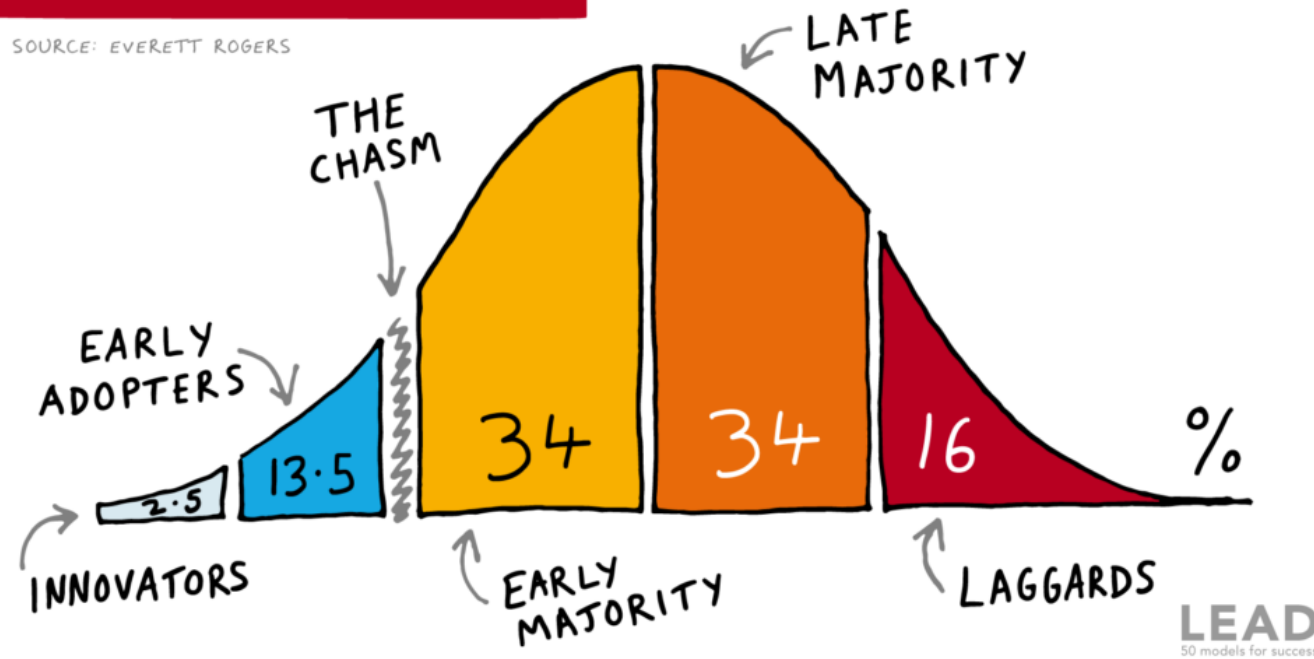
Voluntary investments

Prohibition of use	Subsidies	Green Bonds	Rewards for Ecosystem Services (RES)
Property use rights	Conservation easements	Voluntary farm set-asides	Marketing labels (without certificates or standards)
Taxes/ charges	Permits and quotas	Conservation concessions	
Mandatory farm set-asides		Direct Payments for Ecosystem Services (PES)	Cultural and social norms
Farmers and companies fulfilling government regulations	Marketing labels (certificates/ sustainability standards)		
	Offsets		
	Impact funds		
	Responsible sourcing of agriculture products and services		
	Corporate Social Responsibility (CSR)		
	Pre-compliance to save costs or position private actors on a new emerging market	Voluntary action with direct return on investment: • Insetting • Impact marketing	Voluntary action de-linked from environmental outcomes

DIFFUSION OF INNOVATION

SOURCE: EVERETT ROGERS

Innovators	Early Adopters	Early Majority	Late Majority	Laggards
Visionaries and Enthusiasts		Mainstream Adopters		Resisters
• dream realizers • drive change • aren't afraid to fail • explore in iterations • high tolerance for risk, uncertainty and ambiguity • adventurers • change initiators • internally motivated to change • respected by EAs; doubted by the mass	• evangelists • embrace change • self-efficacy • like to be first to try, use, engage, buy • try our new ideas in careful way • inspired by the new • like integrating new ideas in useful ways • influencers - like to convey ideas • respected by the majority	• pragmatists • accept change (sooner than LM) • deliberate • adopt if practical - weigh out pros & cons; think it out • go along; seldom lead • helps it gain mass appeal • wait until it has been successful in practice	• skeptics • accept change (later than EM) • adopt after proven • often adopt out of necessity, not choice • goes along w/peers • like to know rules • creatures of habit • jumps in when sees "everybody" is doing it	• change averse • value tradition • not leaders • suspicious of new innovations • often wait until forced to adopt • feel threatened or very uncomfortable by uncertainty and change • not going to buy in to new ideas

Characteristics Image by The Center for Creative Emergence 2011

Main Sources: Diffusion of Innovation by Everett Rogers

Crossing the Chasm by Geoffrey Moore

MEET PEOPLE
WHERE THEY
ARE, NOT
WHERE YOU'D
LIKE THEM
TO BE

snippetsofencouragement.com

EUROPEAN COMMON AGRICULTURAL POLICY

מנגנוני רחבים של CAP 2023-2027

מודרניזציה של חוות: תמיכה במיכון חקלאי, שיפור מבנים חקלאיים וטכנולוגיות חדשות.

פיתוח תשתיות כפריות: השקעות בדרכים, חשמל, מים ופס רחב, שיכולות להועיל גם לחקלאות

תמיכה בעסקים קטנים ובינוניים באזורים כפריים: כולל עסקים העוסקים בתיירות חקלאית, עיבוד ושיווק של תוצרת חקלאית.

חיזוק הקהילה החקלאית: העברת העסק המשפחתי, עידוד צעירים לחקלאות.

EUROPEAN COMMON AGRICULTURAL POLICY

מנגנוני מפתח של תשלומים ישירים במסגרת CAP 2023-2027

1. תמיכה בסיסית בהכנסה לקיימות (BISS)

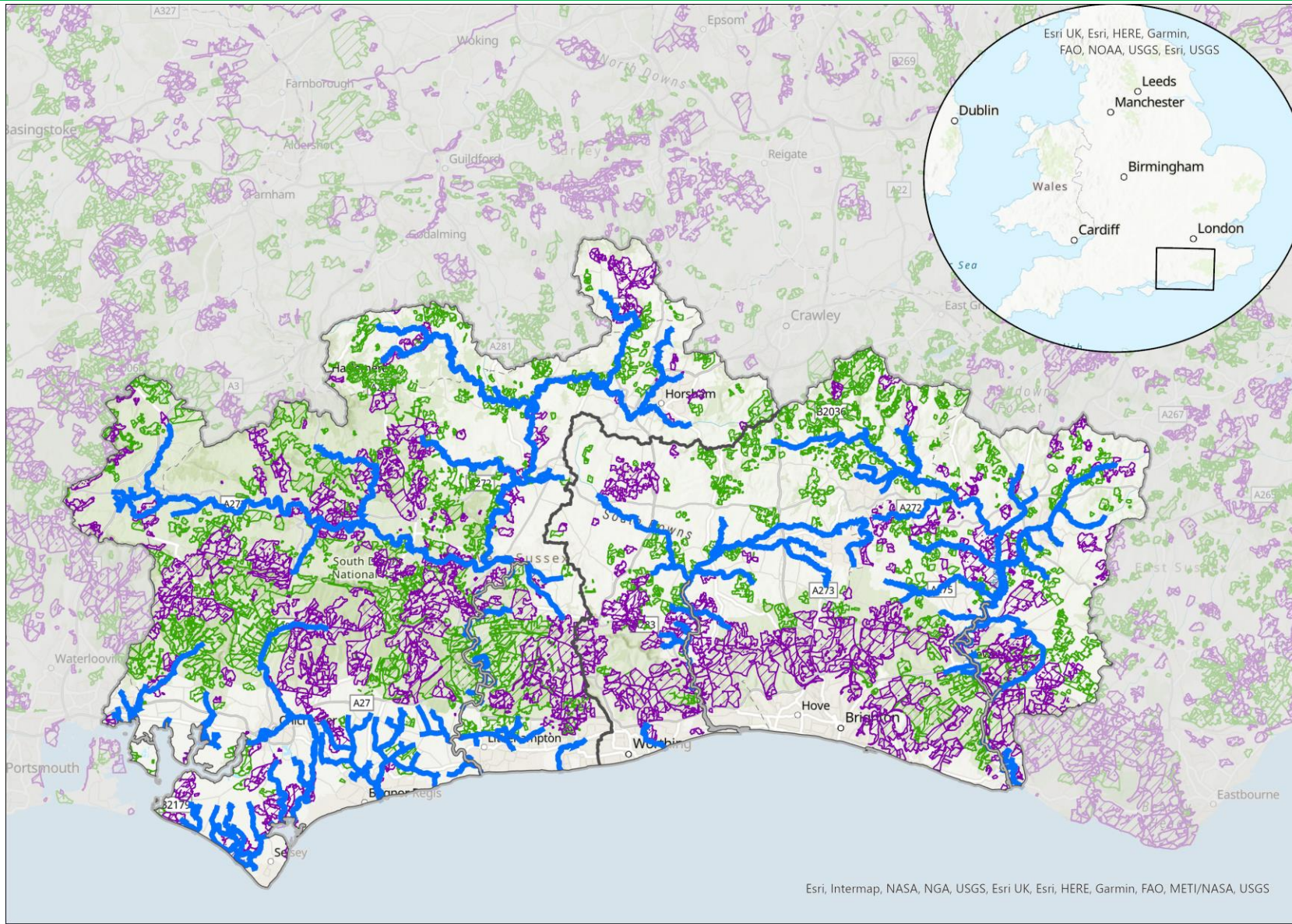
- תמיכה ישירה ללא קשר לייצור
- רשת בטחון לחקלאות
- עוזר בתחרות גלובלית (פיצוי על רגולציה קשה)

2. תכניות אקולוגיות (Eco-schemes)

- תכניות וולונטריות
- תגמול חקלאים עבור פרקטיקות המועילות לאקלים ולסביבה.
- חקלאות אורגנית, אגרו-אקולוגיה, חקלאות פחמן ושיפור רווחת בעלי חיים

ניהול אגני משלב עם הקהילה החקלאית

**Arun and
Western
Streams**
1490 קמ"ר
500 ק"מ נחלים
ראשיים

Adur & Ouse
1070 קמ"ר
307 ק"מ
נחלים ראשיים

הסכמים ארוכי טווח – כלים לניהול שטחים טבעיים

COUNTRYSIDE STEWARDSHIP

Countryside Stewardship grant finder

From: [Rural Payments Agency](#) and [Natural England](#)

Search for options, supplements and capital items to include in your Countryside Stewardship application. Find out about [each Countryside Stewardship scheme](#) and check if you're eligible before you apply for a grant.

Search

94 grants

For ☒ Water quality or ☒ Pollinators and wildlife

▼ Grant type

^ Land use

2 selected

☐ Uplands

☐ Vegetation control

☒ Water quality

☒ Pollinators and wildlife

☐ Woodland

▼ Tiers or standalone items

▼ Funding (per unit per year)

RP1: Resurfacing of gateways

LV8: Pipework associated with livestock troughs

LV7: Livestock troughs

LV6: Ram pumps and associated pipework

LV5: Pasture pumps and associated pipework

LV3: Hard bases for livestock drinkers

WB3: Large wildlife box

WB2: Medium wildlife box

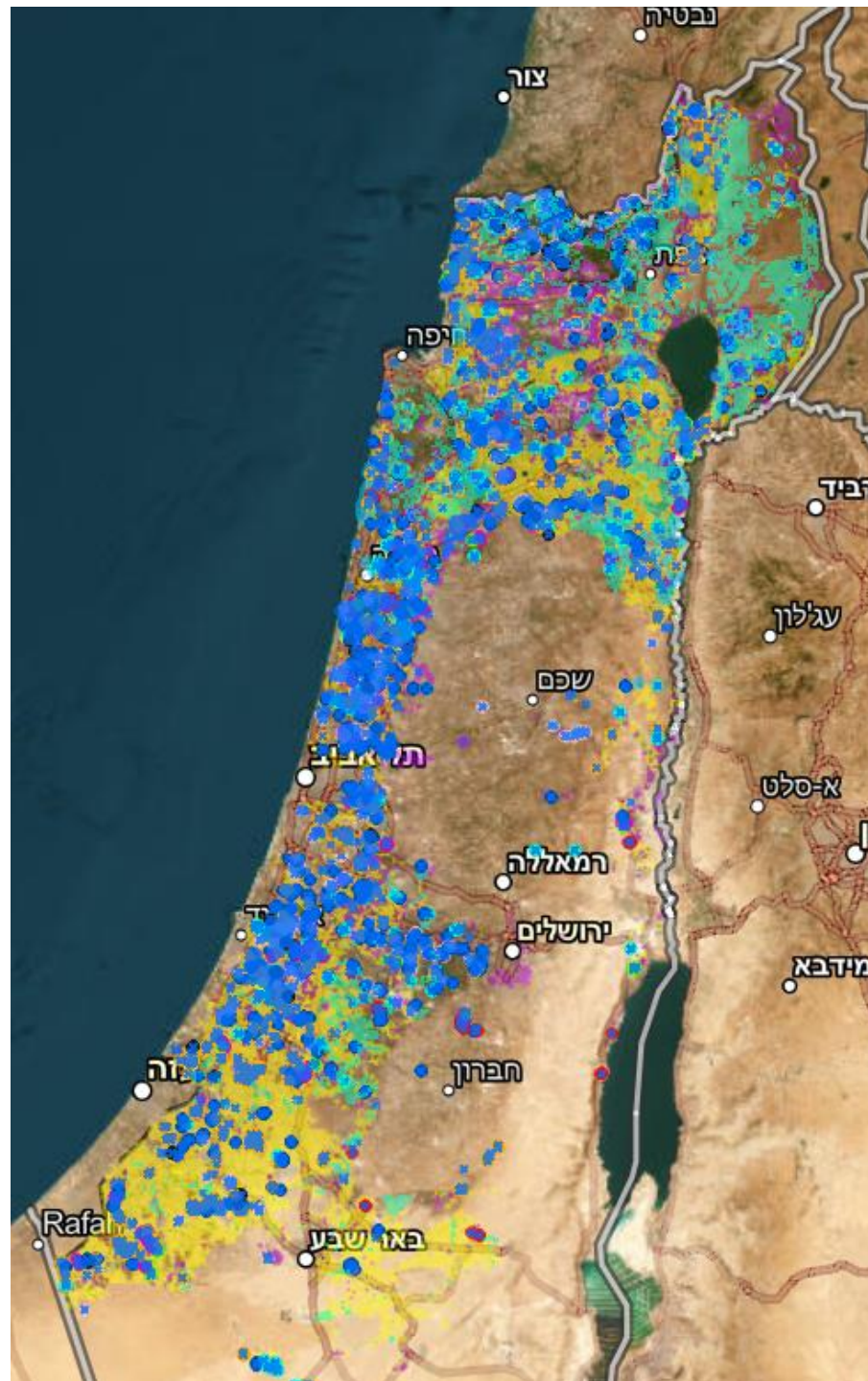
החקלאות בישראל

גידולים צמחיים

הקרקע החקלאית בישראל מוערכת בכ-4.2 מיליון דונם, בשנה נתונה יש כ-3.5 מיליון דונם מעובדים.

חקלאות ומגוון ביולוגי

רוב שטחי החקלאות יכולים להוות בית גידול קריטי בכדי לתמוך במגוון הביולוגי המיוחד של ישראל

מרעה

בישראל פעילים כ-500 מגדלי בקר וצאן המשתמשים בכ-2 מיליון דונם של קרקעות למרעה.

חקלאות ושטחים פתוחים

החקלאות היא שארית השטחים הפתוחים בארץ נותנת שירותי נוף, טיילות ופנטי ונופש וקריטית כמסדרון אקולוגי

NAHAL TZIPORI נחל ציפורי وادي الملك

ניהול אגני משלב באגן נחל ציפורי – פרויקט הדגמה לניהול אגני משלב

ניהול אגני משלב באגן נחל ציפורי – ממשק רעייה סביב הנחל

הסכמים ארוכי טווח – ניהול שטחים טבעיים

מעבדה חיה לממשק חקלאות סביבתית

פרויקט הדגמה הוא הזדמנות ללמוד ולהתנסות בפעולות חדשות שיתרמו למאמץ שיקום הנחלים והממשק האגני המשלב.
בפרויקטים מגוונים ברחבי הארץ עולה הצורך בכלים אפקטיביים לשיפור הממשק החקלאי עם הסביבה הטבעית בכלל והנחלים בפרט.

אנחנו יוצאים לדרך בשיתוף פעולה עם חקלאי אגן נחל ציפורי, צוות יועצים מקצועי וועדה מלווה במטרה ללמוד, לשפר ולהתאים את הממשקים בכדי שיהיו יעילים ומעשיים, בשאיפה לאימוץ נרחב של פעולות אגרואקולוגיות בשטחי חקלאות נרחבים בארץ.

- לכן מסמך זה הוא מסמך שידוייק משנה לשנה בעזרת משוב בשלוש רמות:
- משוב חקלאי על ישימות הממשק והיכולת לעמוד בהנחיות.
 - משוב אקולוגי על אפקטיביות הממשק ותרומתו למדדים אקולוגיים.
 - משוב מנהלי על המענה של הפעולות למטרות השותפים.

הפרוטוקולים

לחצו על הפעולה הרצויה

פעולה 3

ניהול מינים פולשים

פעולה 2

ניהול גדות נחל

פעולה 1

ביסוס רצועת חיץ בכתף הנחל

פעולה 4

גידולי שירות בגידולי שדה

פעולה 5

גידולי שירות במטעים וכרמים

פעולה 6

העשרת מקורות המזון לעופות אוכלי זרעים

פעולה 7

משארי שדה צוף ואבקה (לטובת מאביקים ומועילים)

פעולה 8

כיסוי צמחי של גדרות (צוף ונוף)

פעולה 9

קישוריות אקולוגית על-ידי רצועות צומח רב שנתי

פעולה 10

ביסוס גדר חיה

פעולה 11

ממשק בסביבת בתי גידול רגישים

פעולה 12

ממשק בסמיכות לבית גידול לח (בריכות חורף, אחו לח, מעיינות)

פעולה 13

גידולי שירות למניעת סחף במקומות מועדים

הסכמים ארוכי טווח – ניהול שטחים טבעיים

פעולה 1

ביסוס רצועת חיץ בין השטח המעובד לבין רצועת הנחל

תשלום ישיר לחקלאי עבור שירותי מערכת

450 ש"ח לדונם לשנה

איפה להשתמש בממשק זה?

בשוליים של שדות מעובדים, בין אזורים יצרניים של השדה לבית גידול טבעי או אתר לשימור. (מומלץ לשלב מפה של המשק החקלאי עם מיפוי של בתי הגידול והאתרים הסביבתיים במרחב). אתרים לשימור לדוגמא: נחלים/ערוצונים, תעלות ניקוז, בריכות חורף, מעיינות, אחו לח, גדר ירוקה, שדרת עצים, טרסה, חורשה, תא שטח מוגדר שנסקר ונמצא שמכיל ערכי טבע ייחודיים (דוגמת מינים נדירים או בסכנת הכחדה); ניתן להשתמש גם לצד דרך גישה שמעבירה נגר ישירות לגוף מים, קווי גידור שמייצרים קישוריות בין בתי גידול טבעיים.

איך הממשק יתרום לסביבה?

- רצועת חיץ צמחית יכולה ליצור גרדיאנט של בתי גידול מהנחל לשדה, או בית גידול חדש, להגן על אלמנטים נופיים, לשפר את איכות המים ולהגדיל את התפקוד האקולוגי של רצועת הנחל (או בית גידול לח אחר).
- לצד אלמנטים קיימים, רצועת החיץ תייצר בית גידול ומחסה לחיות בר ותיצור קישוריות עם מסדרונות אקולוגים סמוכים או בין בתי גידול אחרים.
- לצד אפיק מים, רצועת החיץ תצמצם את ההסעה של מזהמים כדוגמת סחף וחומרי דישון והדברה עם הנגר העילי ותפחית את הגעתם לגוף המים.

הסכמים ארוכי טווח – ניהול שטחים טבעיים

פעולה 8

כיסוי צמחי של גדרות (צוף ונוף)

תשלום ישיר לחקלאי עבור שירותי מערכת

30 ש"ח לכל 10 מטר רץ של כיסוי צמחי של גדר.

איפה להשתמש במחשק זה?

בעמוד למקטע גדר בשוליים של חלקות חקלאיות מעובדות, בסמיכות לבית גידול או אלמנט לשימור. (יש לשלב חפה של החשק החקלאי עם תוסף של בתי גידול והאלמנטים הסביבתיים במרחב, אלמנטים לדוגמה: נחלים, תעלות נקז, בריכות חורף, מעיינות, גדר יזקה, שדרת עצים, טרסה, חורשה).

איך המחשק יתרום לסביבה?

- הצמח המסמס על הגדר יהווה בית גידול אפקטיבי בסביבה אינטנסיבית.
- הגדר תהפוך ממסדר עפי ואקולוגי לעכס עפי עם פריחה משתנה בעונות השנה.

הנחיות

- ליצור בתי גידול עשירים בעלי חופע קנאי שחשלתבים בפעילות החקלאית.
- לאורך השנה הגדר תהיה מכוסה בצמחיה מטפסת שתהווה בית גידול אפקטיבי נוחן למאבקים, חסרי חוליות וציפורים.

הסכמים ארוכי טווח – ניהול שטחים טבעיים

פעולה 14 – ממשק
סביבתי של כרמי זיתים

- צמצום חומרי הדברה
- צמצום עיבודי קרקע
- טיפול בגזם

תודה רבה

שאלות

?

שי גלעד – ניהול אגני וחקלאות

SHAIGILADS@GMAIL.COM

054-6698815